

กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2
School Management Strategy to Develop Students' Life Skills According to
the Philosophy of Sufficiency Economy by Using the Professional Learning
Community Process of Schools under the Office of Udon Thani Primary
Education Service Area 2

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์^{1*}

Sutum Thummatasananon¹

(Received: March 22, 2022; Revised: May 13, 2022; Accepted: May 20, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 178 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น 2) กำหนดกลยุทธ์ฯ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 9 คน 3) ประเมินกลยุทธ์ฯ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงตรง ตั้งแต่ 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.97 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.98 แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินกลยุทธ์ฯ มีค่าความเที่ยงตรง ตั้งแต่ 0.80-1.00 ด้านความเหมาะสมมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 ด้านความเป็นไปได้ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วยค่าดัชนี

PNI_{Modified}

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นในการกำหนดกลยุทธ์ฯ เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการ

¹ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

¹ Associate Professor, Educational Administration Program, Sripatum University, Khon Kaen Campus

* Corresponding Author Email: Sutum011728@gmail.com

บริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านความสำเร็จ ตามลำดับ

2. กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้น ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ดังนี้ 1) กลยุทธ์พัฒนาความสามารถทางวิชาการ 2) กลยุทธ์ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) กลยุทธ์บูรณาการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน และ 4) กลยุทธ์เสริมสร้างประสบการณ์
3. ผลการประเมินกลยุทธ์ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: กลยุทธ์ การบริหารสถานศึกษา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the current condition, desirable condition and needs of school management to develop students' life skills according to the Philosophy of Sufficiency Economy by using the professional learning community process, for the schools under the Office of Udon Thani Primary Education Service Area 2. The sample consisted of 178 administrators and academic head teachers, obtained through stratified random sampling; 2) to set strategies, having 9 informants; 3) to verify appropriateness of the strategies, having 9 experts, selected through purposive sampling.

The tools used for data collection comprised 2 questionnaires, having the validity from 0.80 to 1.00. One questionnaire was for the current condition, with the reliability of 0.97. The other was for the desirable condition, with the reliability of 0.98. The tools also included an interview form, a focus group discussion record, and a strategy assessment form, having the validity from 0.80 to 1.00. For the suitability aspect, the reliability was 0.95. For the possibility, the reliability was 0.97. The analysis of data employed descriptive statistics: frequency distribution, percentage, mean, standard deviation. The analysis of priorities of the needs employed the PNI ^{Modified}.

The results were as follows:

1. The current condition of school management to develop students' life skills according to the Philosophy of Sufficiency Economy by using the professional learning community process, on the whole, was at the moderate level. The overall desirable condition was at the high level. The needs in setting strategies were arranged in the following order: school administration according to the Philosophy of Sufficiency Economy, educational institution's personnel development, curriculum for developing students' life skills according

to the Philosophy of Sufficiency Economy, activities to develop students' life skills according to the Philosophy of Sufficiency Economy, and success, respectively.

2. The four strategies set for school management consisted of 4 main strategies as follows: 1) strategy for developing academic ability, 2) strategy for applying local wisdom, 3) strategy for integrating learning resources inside and outside the school, and 4) strategy for enhancing experiences.

3. The strategy evaluation results revealed that the suitability and possibility, on the whole, were at the high level.

Keywords: strategy, educational institution management, Philosophy of Sufficiency Economy, professional learning community

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมสู่สังคมฐานเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันก่อให้เกิดผลกระทบต่อ สภาพเศรษฐกิจ การเมือง ความเสื่อมของวัฒนธรรมและศีลธรรม ระบบการศึกษาที่มีในปัจจุบัน ขาดบทบาทเพียงพอในการ เตรียมคนและพัฒนาศักยภาพของคนให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง สู่สังคมเศรษฐกิจได้ประชากร ขาดทักษะ ในการคิดและไม่สามารถเชื่อมโยงประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งเหล่านี้ ล้วนก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม ตั้งแต่ปัญหาส่วนตัวไปจนถึงครอบครัว ชุมชน และประเทศ ซึ่งเป็นปัญหาที่มี ระดับธรรมดาไปจนถึงขั้นซับซ้อน ทั้งนี้การพัฒนาประชากรนั้นจำเป็นต้องใช้ความรู้ ความคิด ทักษะจากหลาย สาขามาช่วยในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเพื่อให้มีทักษะชีวิตที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (Ministry of Education, 2005; Office of the Basic Education Commission, 2004)

การริเริ่มพัฒนาและนำการจัดการศึกษาทักษะชีวิตเข้าสู่โรงเรียนนั้นได้นำไปใช้ใน หลายประเทศ ทั่วโลกโดยความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษานั้นเป็นไปเพื่อการเผชิญความ ท้าทายในชีวิตประจำวัน เช่น ปัญหาโรคเอดส์ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ความรุนแรง เป็นต้น ในหลาย ประเทศได้มีการพิจารณาการ พัฒนาการจัดการศึกษาทักษะชีวิตในการปฏิรูปการศึกษาโดยสนอง ต่อสังคมสมัยใหม่และชีวิตยุคเศรษฐกิจ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตนั้นได้ออกแบบเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติและได้มีการ เสริมแรงทักษะทางจิตวิทยาในวิถีทางวัฒนธรรม และด้านการพัฒนาอย่างเหมาะสมตามบริบท โดยมีการ ส่งเสริมการพัฒนาบุคคลและสังคม การป้องกันสุขภาพของตนเองและปัญหาทางสังคมและการปกป้องสิทธิ มนุษยชน ทั้งนี้เพื่อเป็นการ เตรียมบุคคลเพื่อให้ประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งในบ้าน ชุมชน และสถานที่ที่ ทำงาน โดยใช้หลักการเรียนรู้ (learning to know) เรียนรู้ที่จะทำ (learning to do) และเรียนรู้ที่จะอยู่กับ ผู้อื่น (learning to live together and with others) (World Health Organization, 1997; The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2005)

การปฏิรูปการศึกษานั้นได้มีการพัฒนาไปสู่รูปแบบการเปลี่ยนผ่านการศึกษาซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีศักยภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลที่เน้นความรู้คู่ คุณธรรมและความพอเพียง รวมทั้งมีทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นแนวคิดในการนำความรู้มาสร้างเป็นผลผลิตที่พัฒนาขึ้นโดยเกิดจากความรู้เป็นฐานหลัก (Sinlarat, 2007) การจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ (career education) เป็นอีกกรอบความคิดหนึ่ง ที่มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนโดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of the Basic Education Commission, 2002; Ministry of Education, 2009; Office for National Education Standards and Quality Assessment, 2009) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลในการทำงาน สังสมความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน รู้จักการหาโอกาสและช่องทางในการทำงาน และสำรวจการก้าวเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน ซึ่งระยะเวลาที่ได้ศึกษาหาความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาความรู้ทักษะและเจตคติอันดีผ่านการศึกษา การฝึกอบรม และการปฏิบัติงานเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่จะตัดสินใจในการศึกษาต่อ และการทำงานต่อไปได้ในอนาคต โดยผู้สอนจำเป็นต้องใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC: Professional Learning Community) เป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงคุณภาพของนักเรียน ครู และโรงเรียน เกิดจากแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของโรงเรียนจากเดิมที่ส่วนใหญ่ครูมักเป็นผู้รับ (passive teacher) มาเป็นครูผู้เรียนรู้แบบกระตือรือร้น (active teacher) ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพตนเอง เพื่อนครู ผู้เรียน และโรงเรียนร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงอย่างยั่งยืนไม่สิ้นสุด (Kitrongreuang & Sirisampan, 2017) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีวิสัยทัศน์ “บริหารจัดการเป็นเลิศ สถานศึกษาได้มาตรฐาน นักเรียนมีคุณภาพ สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน” มุ่งส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริม พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล (digital technology) เพื่อพัฒนาไปสู่ศตวรรษที่ 21 มีเป้าประสงค์ให้ผู้เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะมีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาวะ ที่เหมาะสมตามวัยมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเป็นพลเมือง พลโลกที่ดี (global citizen) พร้อมก้าวสู่มาตรฐานสากล และจำเป็นต้องมีการใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (The Primary Educational Service Area Office Udon Thani 2, 2020)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

2. เพื่อกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 167 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 334 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 89 คน และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 89 คน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2564 รวมจำนวน 178 คน เปิดตารางสำเร็จรูปของเคจซีมอร์แกน (Krejcie Morgan) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยใช้หน่วยอำเภอในการสุ่ม

ระยะที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

ระยะที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.80–1.00 นำไปลองใช้ (try out) มีค่าอำนาจจำแนก (discrimination) อยู่ระหว่าง 0.450–0.898 และค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับ 0.97 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ 0.98

ระยะที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม จำนวน 3 โรงเรียน

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง นำข้อมูลจากระยะที่ 1 มาวิเคราะห์ เรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล modified priority needs index: PNI modified และนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ในการศึกษาสภาพแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม

ตอนที่ 2 กำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง ค่า IOC ตั้งแต่ 0.80–1.00

ระยะที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

แบบประเมินกลยุทธ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง ค่า IOC ตั้งแต่ 0.80–1.00 นำไปลองใช้ มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.550–0.878 และค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามความเหมาะสม อยู่ในระดับ 0.95 แบบสอบถามความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เพื่อขออนุญาตในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการติดตามของผู้วิจัยโดยได้รับแบบสอบถามคืน 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.01

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาสภาพแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 3 โรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

3.3 เก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบยืนยันข้อมูลด้วย ฉบับร่าง

3.4 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ฯ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองหลังจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้รับแบบสอบถามประเมินกลยุทธ์ฯ คืนจำนวน 9 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 การวิเคราะห์แบบสอบถามประเมินกลยุทธ์ฯ ในประเด็นความเหมาะสมความเป็นไปได้ โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การวิเคราะห์ดัชนีประเมินความต้องการจำเป็นใช้สูตร (modified priority needs index: PNI modified)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน		
1. ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.30	0.77	ปานกลาง	4.48	0.51	มาก	0.358	1

ตาราง 1 (ต่อ)

การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน		
2. ด้านหลักสูตรการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.35	0.73	ปานกลาง	4.48	0.51	มาก	0.337	3
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.38	0.67	ปานกลาง	4.49	0.50	มาก	0.328	4
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.34	0.62	ปานกลาง	4.49	0.50	มาก	0.344	2
5. ด้านความสำเร็จ	3.42	0.71	ปานกลาง	4.50	0.50	มาก	0.316	5
โดยรวม	3.36	0.70	ปานกลาง	4.49	0.50	มาก	0.337	

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านความสำเร็จ ตามลำดับ

2. จุดแข็งของการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 คือ ผู้บริหารมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาโน้มนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ จุดอ่อน คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน โอกาส คือ ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากชุมชน และภาวะคุกคาม คือ เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนทำให้นักเรียนขาดความสนใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำมากำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ดังนี้ 1) กลยุทธ์พัฒนาความสามารถทางวิชาการ 2) กลยุทธ์ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) กลยุทธ์บูรณาการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน และ 4) กลยุทธ์เสริมสร้างประสบการณ์ ภายใต้กรอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีเงื่อนไขความรู้และคุณธรรมเป็นตัวกำกับ เมื่อนำกลยุทธ์ฯ ไปใช้จะส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตภายใต้เงื่อนไขของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ มีความรู้และคุณธรรม ดังภาพประกอบ 1

ภาพ 1 กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ความเป็นไปได้
1. กลยุทธ์พัฒนาความสามารถทางวิชาการ	4.48	0.44	มาก	4.50	0.50	มาก
2. กลยุทธ์ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.50	0.50	มาก	4.48	0.50	มาก
3. กลยุทธ์บูรณาการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน	4.45	0.53	มาก	4.48	0.53	มาก
4. กลยุทธ์เสริมสร้างประสบการณ์	4.48	0.53	มาก	4.50	0.50	มาก
โดยรวม	4.48	0.50	มาก	4.49	0.51	มาก

จากตาราง 2 พบว่า กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1.1 สภาพปัจจุบัน การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีการการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่ยังต้องการแนวทางการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในมิติต่าง ๆ ดังที่ Ministry of Education (2005); Office of the Basic Education Commission (2004) ได้นำเสนอว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมสู่สังคมฐานเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันก่อให้เกิดผลกระทบต่อ สภาพเศรษฐกิจ การเมือง ความเสื่อมของวัฒนธรรมและศีลธรรม ระบบการศึกษาที่มีในปัจจุบัน ขาดบทบาทเพียงพอในการเตรียมคนและพัฒนาศักยภาพของคนให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง สู่สังคมเศรษฐกิจได้ประชากรขาดทักษะในการคิดและไม่สามารถเชื่อมโยงประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thummatasananon (2019) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boontan (2019) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีความต้องการในการการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชน

การเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้นักเรียนมุ่งเน้นให้มีความรู้คู่คุณธรรมและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตสู่การประกอบอาชีพในอนาคต ดังที่ Sinlarat (2007) ได้นำเสนอว่า การปฏิรูปการศึกษานั้นได้มีการพัฒนาไปสู่รูปแบบการเปลี่ยนผ่านการศึกษาซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีศักยภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลที่เน้นความรู้คู่ คุณธรรมและความพอเพียง รวมทั้งมีทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นแนวคิดในการนำความรู้มาสร้างเป็นผลผลิตที่พัฒนาขึ้นโดยเกิดจากความรู้เป็นฐานหลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thummatasananon (2019) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boontan (2019) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านความสำเร็จ ตามลำดับทั้งนี้เป็นเพราะว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีผลกระทบต่อการศึกษาและการดำเนินชีวิตจำเป็นต้องมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการศึกษาและการดำเนินชีวิต ดังที่ Ministry of Education (2005); Office of the Basic Education Commission (2004) ได้นำเสนอว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมสู่สังคมฐานเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันก่อให้เกิดผลกระทบต่อ สภาพเศรษฐกิจ การเมือง ความเสื่อมของวัฒนธรรมและศีลธรรม ระบบการศึกษาที่มีในปัจจุบัน ทั้งนี้การพัฒนาประชารัฐนั้นจำเป็นต้องใช้ความรู้ความคิด ทักษะจากหลายสาขามาช่วยในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเพื่อให้มีทักษะชีวิตที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chutrirat (2018) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูโดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมาก 1) การประเมินผล การเรียนรู้ 2) การวางแผนการสอน 3) การดำเนินการสอน ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boontan (2019) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียน

พอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ผลการวิจัยพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีความจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามลำดับ

2. การกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ดังนี้ 1) กลยุทธ์พัฒนาความสามารถทางวิชาการ 2) กลยุทธ์ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) กลยุทธ์บูรณาการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน และ 4) กลยุทธ์เสริมสร้างประสบการณ์ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ถูกต้องชัดเจนสามารถนำมากำหนดกลยุทธ์ได้อย่างถูกต้องตามหลักทฤษฎีและสามารถอธิบายเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาตามกระบวนการกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา Siribanpitak (2009); Koontz & Weihrich (1990); Brian (2002); Wheelen & Hunger (2012) ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และ 3) การกำหนดกลยุทธ์และวิธีปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sanitklang (2018) ได้วิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยมมีกลยุทธ์หลัก 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ปฏิรูปหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม 2) ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม 3) ปรับเปลี่ยนระบบการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม 4) ยกระดับการดำเนินงานสถานักเรียนยุคใหม่ที่มุ่งส่งเสริมภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยมในนักเรียน และ 5) พัฒนาขีดความสามารถในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนมีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม จุดประกายฝันมุ่งมั่นทำความดีสร้างชีวิตที่พอเพียง มีกลยุทธ์รอง 10 กลยุทธ์และมีวิธีดำเนินการ 30 วิธี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaniyam (2018) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประจำตามแนวคิดความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประจำตามแนวคิดความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ประกอบไปด้วย 5 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ (1) พลิกโฉมหลักสูตรโรงเรียนประจำมุ่งพัฒนาผู้เรียนด้านความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 (2) ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนมุ่งพัฒนาผู้เรียนด้านความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 (3) ปฏิรูปการวัดและประเมินผลมุ่งพัฒนาผู้เรียนด้านความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 (4) ยกระดับการบริหารกิจการนักเรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนด้านความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 (5) ปฏิรูปการบริหารหอพักมุ่งพัฒนาผู้เรียนด้านความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

3. การประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประเมินศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลมาศึกษาสภาพแวดล้อมและกำหนดกลยุทธ์ นำเข้าสู่กระบวนการสนทนากลุ่มให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบ เป็นการนำประเด็นท้าทายในสังคมมากำหนด กลยุทธ์เพื่อนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังที่ World Health Organization (1997); The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (2005) ได้นำเสนอว่า การริเริ่มพัฒนาและ นำการจัดการศึกษาทักษะชีวิตเข้าสู่โรงเรียนนั้นได้นำไปใช้ใน หลายประเทศทั่วโลกโดยความต้องการจำเป็น ของการจัดการศึกษานั้นเป็นไปเพื่อการเผชิญความ ท้าทายในชีวิตประจำวัน เช่น ปัญหาโรคเอดส์ การตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น ความรุนแรง เป็นต้น ในหลายประเทศได้มีการพิจารณาการพัฒนาการจัดการศึกษาทักษะชีวิต ในการปฏิรูปการศึกษาโดยสนอง ต่อสังคมสมัยใหม่และชีวิตยุคเศรษฐกิจการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะ ชีวิตนั้น ได้ออกแบบเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติและได้มีการเสริมแรงทักษะทางจิตวิทยาในวิถี ทางวัฒนธรรม และด้านการพัฒนาอย่างเหมาะสมตามบริบท สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thovicha (2019) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีความถูกต้องและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Tanapatyotin (2021) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินกลยุทธ์ ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่า มีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 แสดงให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทักษะ ชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพราะกระบวนการบริหารเป็นการขับเคลื่อนงาน ทุกด้านให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงควรกำหนด นโยบายพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และมีการติดตามการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำนโยบายพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาปฏิบัติได้อย่าง

เป็นรูปธรรมมีการมอบหมายงานตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา และส่งเสริม สนับสนุน นิเทศและติดตามอย่างต่อเนื่องโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 ควรมีการวิจัยในครั้งต่อไปลงเชิงลึกเพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านดังกล่าวให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น ในลักษณะของการวิจัยการพัฒนา

References

- Brian, F. (2002). *Strategic Management for School Development*. London: Chapman Publishing.
- Koontz, H., & Weihrich, H. (1990). *Essentials of Management*. McGraw-Hill.
- The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2005). *Contributing to More Sustainable Future: Quality Education, Life Skills and Education for sustainable Development*. Division for the Promotion of Quality Education.
- Wheelen, T. L., & Hunger, J. D. (2012). *Strategic Management and Business Policy*. Pearson Prentice Hall.
- World Health Organization. (1997). *Life skills education for children and adolescents in schools*. World Health Organization.

Translate Thai Reference

- Boontan, T. (2019). *Developing Guidelines for Administration of the Philosophy of Sufficiency Economy (Local Sufficiency School) for Municipal Schools in the Provincial Group of Education 12* [Master's thesis]. Mahasarakham University. (in Thai)
- Chutrirat, P. (2018). *Development of a Program to Strengthen Teachers' Learning Management Focusing on Sufficiency Economy Integration in the Department of Social Studies, Religion and Culture for Schools under the Jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office 25* [Master's thesis]. Mahasarakham University. (in Thai)
- Kaniam, D. (2018). *Management Strategy for Boarding Schools Based on the 21st* [Doctoral dissertation]. Chulalongkorn University. (in Thai)

- Kitrongreuang, P., & Sirisampan, O. (2017). Proactive Learning Management Strategy To Develop Thinking and Enhance the Quality of Education for the 21st Century. (12nd Ed.). Petchkasem Printing Group Press. (in Thai)
- Ministry of Education. (2005). *Active Learning*. Ministry of Education. (in Thai)
- Ministry of Education. (2009). *Basic Education Core Curriculum 2008*. Teachers' council of Ladprao Press. (in Thai)
- Office for National Education Standards and Quality Assessment. (2009). *Second round of external quality assessment situation proposed to the Commission on Higher Education*. Education Standards and Quality Assessment. (in Thai)
- Office of the Basic Education Commission. (2002). *National Education Plan 2002-2016*. Prigwhan Graphic Press. (in Thai)
- Office of the Basic Education Commission. (2004). *Learn Integrate*. Teachers' council of Ladprao Press. (in Thai)
- Sanitklang, D. (2018). *Secondary School Management Strategies According to the Concept of Developing Transcendental Leadership in Student* [Doctoral dissertation]. Chulalongkorn University. (in Thai)
- Sinlarat, P. (2007). *The transition of education to the knowledge economy era Research Papers Included: Sila for Transition Education*. Chulalongkorn University. (in Thai)
- Siribanpitak, P. (2009). *Administration and Management of Education for a Small World*. Prigwhan Graphic Press. (in Thai)
- Tanapatyotin, K. (2021). *The Development of Strategic SBM Model Management School under Department of Local Administration* [Doctoral dissertation]. Mahasarakham University. (in Thai)
- The Primary Educational Service Area Office Udon Thani 2. (2020). *Government action plan for the fiscal year 2021*. The Primary Educational Service Area Office Udon Thani 2. (in Thai)
- Thovicha, S. (2019). *Development of administrative strategy for High Performance Schools under Secondary Educational Service Area Office*. [Doctoral dissertation]. Valaya Alongkorn Rajabhat University. (in Thai)
- Thummatasananon, S. (2019). Development of models for Curriculum Management and for Organizing Learning Activities According to the Philosophy of Sufficiency Economy for Schools under the Office of the Secondary Education Service Area 25. *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*, 25(2), 225-269. (in Thai)